EW BESTE ZIEKENHUIZEN EN KLINIEKEN 2022

Waarheen voor de beste zorg?

EW en SiRM vergelijken voor zes ingrepen **252 ziekenhuizen en klinieken**. Van een staaroperatie of een nieuwe heup tot de behandeling van borstkanker.

Ruud Deijkers en **Mireille Folkerts**
Illustraties Jelrik Atema

Het is geen ranglijst, maar winnaars zijn er wel. *Beste ziekenhuizen en klinieken 2022* biedt inzicht in hoe zorginstellingen ten opzichte van elkaar presteren. Op basis van gegevens die ziekenhuizen en klinieken zelf aanleveren, beoordeelt *EW* samen met adviesbureau SiRM de aanbieders van zes specifieke medisch-specialistische behandelingen. Geen vergelijking van de kwaliteit van ziekenhuizen en klinieken als geheel dus, maar bruikbare informatie over hoe goed specialisten zijn in het plaatsen van een kunstknie of het behandelen van borstkanker.

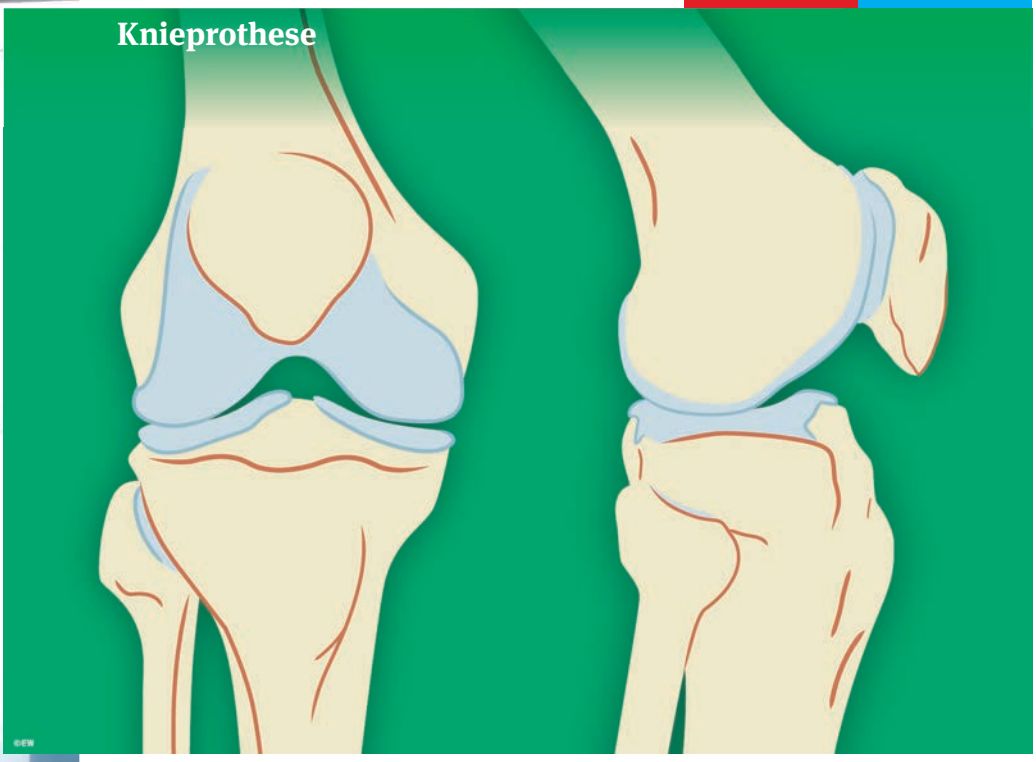
De resultaten komen van pas voor wie op het punt staat om het 'zorgtraject' in te gaan of voor wie daarbij een bekende bijstaat – zoals een vader, moeder of buurvrouw – in het vinden van passende zorg. De bevindingen zijn een handig aanknopingspunt tijdens een gesprek met de huisarts of medisch-specialist (zie 'In 4 stappen naar de beste zorg' op pagina 75). Bijvangst van het onderzoek is dat de publieke verantwoording over de kwaliteit instellingen scherp houdt en openheid van zaken afdwingt.

Omwille van de eenvoud zijn eindoor-

Getty Images

Deze zorginstellingen zijn als beste beoordeeld door EW.

ZIEKENHUIS KLINIEK

Een knieprothese krijg je niet zomaar. Toch voeren orthopedisch chirurgen, specialisten in operaties van botten en gewrichten, 22.000 volledige knieoperaties per jaar uit, blijkt uit cijfers van het Zorginstituut. Het is een ingreep voor als niets anders werkt om pijn te verminderen, dan komt iemand in aanmerking voor een kunstknie. De beste ziekenhuizen of klinieken om een knieprothese te laten plaatsen, staan hiernaast.

Afhankelijk van de beschadiging wordt de hele knie of een deel ervan vervangen. Een kunstknie bestaat uit drie delen: metalen stukken die vastzitten in het boven- en onderbeen, en een plastic deel dat zorgt dat de knie kan buigen en strekken.

NIJ SMELLINGHE, DRACHTEN
ADMIRAAL DE RUYTER ZIEKENHUIS, GOES
RIVAS ZORGGROEP BEATRIXZIEKENHUIS, GORINCHEM
VIASANA, MILL
PARK MEDISCH CENTRUM, ROTTERDAM

Na de operatie blijft de patiënt nog enkele dagen in het ziekenhuis. Krukken zijn in de weken daarna nodig. Vaak wordt met behulp van fysiotherapie het gebruik van de knie weer opgebouwd.

Niet alles is mogelijk met een kunstknie: de buiging is minder en erg belastende sporten zoals volleybal en skiën worden afgeraden. Een kunstknie gaat meestal vijftien tot twintig jaar mee.

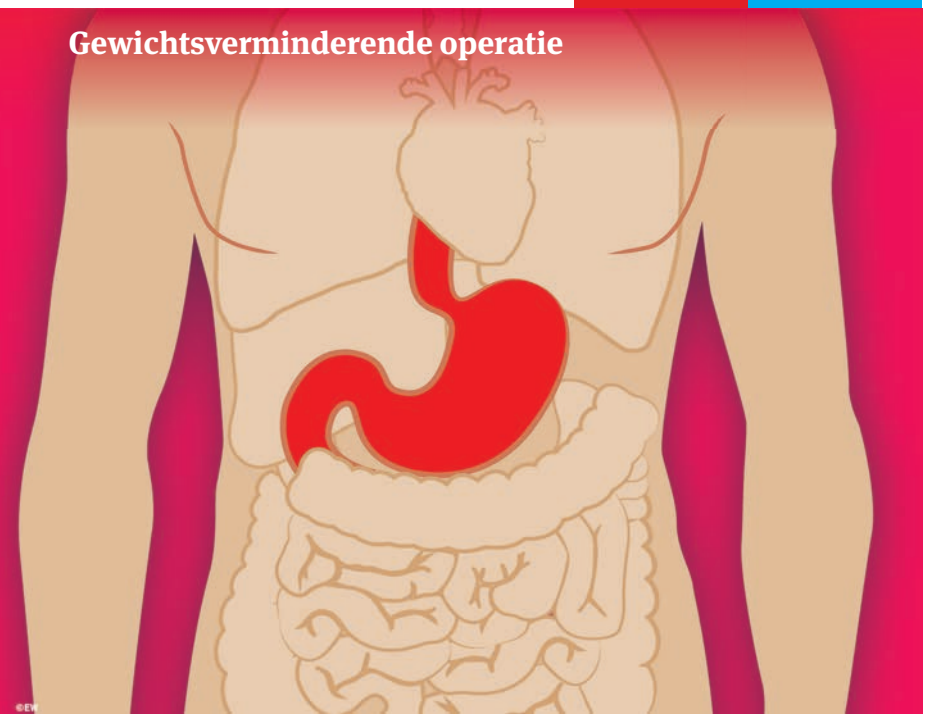
delen over de kwaliteit van de behandelingen uitgedrukt in 'bolletjes'. Eén of twee bolletjes betekent een ondergemiddelde score voor een ziekenhuis of kliniek, drie of vier bolletjes een bovengemiddelde score. Er zijn dit jaar 51 winnaars met een maximale score van vier bolletjes: 25 ziekenhuizen en 26 klinieken. Locaties met resultaten op concernniveau krijgen dezelfde score. Het Beatrixziekenhuis van Rivas Zorggroep in Gorinchem haalt met drie behandelingen vier bolletjes.

De redactie selecteerde met de onderzoekers de volgende zes veelvoorkomende behandelingen: gewichtsverminderende operaties, staaroperaties, behandeling van borstkanker, heup- en knieprotheses en behandeling van veneuze ziekten, zoals spataderen.

Uitleg over de behandelingen en de bijhorende topziekenhuizen en -klinieken staan op deze en de volgende pagina's. Op ewmagazine.nl/zorg staan de bolletjesscores voor 96 ziekenhuislocaties, 8 universitair medische centra en 148 locaties van klinieken.

Het is dit jaar 25 jaar geleden dat de eerste editie van *Beste ziekenhuizen* verscheen in *Elsevier*. Het boven water ha-

Gewichtsverminderende operatie

Een gewichtsverminderende operatie ofwel maagverkleining, helpt mensen met ernstig overgewicht om af te vallen. Een maagverkleining wordt alleen uitgevoerd als niets anders werkt om gewicht kwijt te raken en patiënten moeten aan veel voorwaarden voldoen. Denk aan een kritische verhouding tussen gewicht en lengte (een score op de *body mass index* van 40), geen eetstoornis hebben, maar wel de wil om de leefstijl te veranderen. Vijf instellingen scoren het beste op deze zorg.

Er zijn diverse vormen van maagverkleining. De twee meest uitgevoerde operaties zijn de *gastric bypass* – waarbij de maag wordt opgesplitst – en de *gastric sleeve* – waarbij een deel van de maag wordt verwijderd. Na de operatie mag de patiënt vlot naar huis, maar de eerste vier weken geen zware dingen tillen. Eten kan alleen in kleine porties.

Patiënten merken meestal snel resultaat, in het eerste jaar raken ze doorgaans 35 tot 40 procent van hun gewicht kwijt. Ook verdwijnen vaak ziekten gerelateerd aan overgewicht, zoals diabetes, hoge bloeddruk en gewrichtsklachten.

FLEVOZIEKENHUIS, ALMERE
VITALYS, ARNHEM
BARIATRISCH CENTRUM ZUID WEST NEDERLAND, BERGEN OP ZOOM
NEDERLANDSE OBESITAS KLINIEK, TERNEUZEN
MÁXIMA MEDISCH CENTRUM, VELDHOVEN

Behandeling bij borstkanker

Borstkanker is de meest voorkomende kankersoort bij vrouwen: één op de zeven krijgt het. Onder mannen is het zeldzaam, maar het komt wel voor. Er zijn twee soorten: bij de eerste groeien kankercellen op één plek, in de melkgangen of -klieren. Bij de tweede zitten kankercellen in het vet of ander borstweefsel. Alleen de tweede soort kan uitzaaien naar andere delen in het lichaam.

Welke behandeling geschikt is, hangt af van factoren zoals de soort, hoe groot het kankergezwel is en of er uitzaaiingen zijn. De ernst van de borstkanker wordt aangegeven met vier stadia: 4 is het ernstigst.

In de meeste gevallen wordt er geopereerd. Daarbij wordt alleen het gezwel verwijderd (borstsparend) of de hele borst (borstamputatie). Een combinatie met bestraling, chemotherapie en/of een antihormoonbehandeling is mogelijk.

len van kwaliteitsinformatie over ziekenhuizen, toen nog op basis van een enquête, was pionierswerk op het gebied van journalistiek met een wetenschappelijke benadering. En het leidde ook toen al tot opschudding. Een groot deel van de medici en ziekenhuisdirecteuren wilde niets kwijt over de gang van zaken binnen hun instelling of over hoe zij vakgenoten waardeerden. Dat ging de redactie – en dus ook patiënten – niets aan.

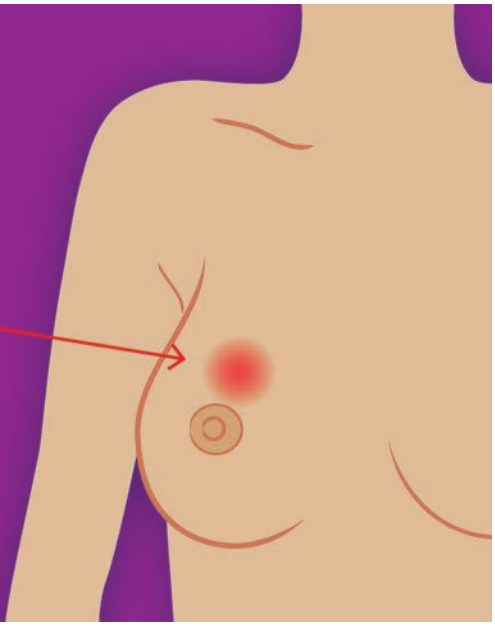
Het zorglandschap, zoals de honderden bestuurders in de zorg het vaak noemen, is sinds 1997 flink op de schop gegaan. Zo is de verzameling van kwaliteitsgegevens gestroomlijnd, onder meer om verzekeraars, die verantwoordelijk zijn voor het afsluiten van contracten, van informatie te voorzien. *EW* en SiRM hoeven daardoor niet te leuren met vragenlijsten, maar kunnen gebruikmaken van feiten en cijfers die het zelfstandige bestuursorgaan Zorginstituut Nederland verzamelt bij de instellingen.

Onder de motorkap van de relatief eenvoudige bolletjesscores die zorgaanbieders krijgen, tellen maar liefst 82 'indicatoren' mee: dat zijn de graadmeters waaraan de kwaliteit van de specifieke behandelingen is afgemeten.

Uitgangspunt is dat alle beschikbare gegevens worden meegenomen, waarmee een zo compleet mogelijk oordeel kan worden geveld. Er is een onderverdeling te maken naar drie typen van indicatoren.

In de eerste plaats zijn aspecten van de structuur binnen de ziekenhuizen en klinieken onderzocht. Daarvoor is bijvoorbeeld de vraag beantwoord hoeveel controle-afspraken er worden gemaakt, of – indien dat relevant is voor de specifieke behandeling – de patiënt altijd dezelfde arts voor zich krijgt in de spreek- of behandelkamer. Of dat alle medische onderzoeken op één dag worden gedaan.

Een trend in de zorg is om binnen één dag verschillende stappen te doorlopen: van diagnostiek tot behandelplan. Zo is er zelfs sprake van 'borstkankerstraten'.

RIJNSTATE ZIEKENHUIS, ARNHEM
VITALYS, ARNHEM
RODE KRUIS ZIEKENHUIS, BEVERWIJK
ALEXANDER MONRO ZIEKENHUIS, BILTHOVEN
HET VAN WEEL-BETHESDA ZIEKENHUIS, DIRKSLAND
RIVAS ZORGGROEP BEATRIXZIEKENHUIS, GORINCHEM
SAXENBURGH MEDISCH CENTRUM, HARDENBERG
IKAZIA BUITENPOLIKLINIEK SLIKKERVEER, RIDDERKERK
LAURENTIUS ZIEKENHUIS, ROERMOND
IKAZIA ZIEKENHUIS, ROTTERDAM
ST. JANS GASTHUIS, WEERT

De ziekenhuizen en de kliniek in het lijstje hierboven halen de hoogste score wat betreft kwaliteit van de zorg bij het behandelen van borstkanker.

Een tweede type van indicatoren heeft betrekking op het behandelproces. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een deugdelijke administratie. En, belangrijk: hoe vaak de specialisten ter plaatse de specifieke behandelingen per jaar uitvoeren en of die 'volumes' voldoen aan de normen die de sector zelf heeft vastgesteld. De gedachte hierbij is dat hoe vaker een arts een behandeling uitvoert, hoe beter hij of zij hierin wordt. Dat vergroot dus de kans op succes.

Het meeste gewicht in de berekening krijgt het derde type indicatoren: de uitkomsten. Hoe ervaren patiënten de geboden zorg? Hoe is het achteraf gesteld met hun gezondheid? Hoeveel procent kreeg

In 4 stappen naar de beste zorg

Stap 1: Zorg nodig, ja of nee?

Op de website moetiknaardedokter.nl staat een vragenlijst die, bij twijfel, helpt bij het inschatten of het nodig is om een afspraak te maken met de huisarts, om 112 te bellen of dat zorg (nog) niet nodig is.

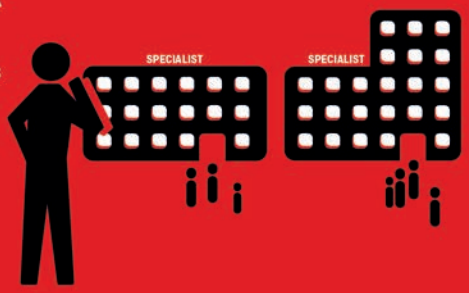

Stap 2: Naar de huisarts

Schrijf vooraf vragen op en bespreek die met de huisarts. Bijvoorbeeld over voor- en nadelen van de verschillende behandelingen. Op de website thuisarts.nl staat heldere informatie over ziekte en gezondheid. Hier staan ook keuzekaarten met achtergrondinformatie over veelvoorkomende klachten en behandelingen. Die kaarten helpen om samen met de huisarts een behandeling te kiezen.

Stap 3: Naar ziekenhuis / kliniek

Verwijst de huisarts door naar een specialist? Bereid u ook nu goed voor. Als patiënt kunt u kiezen waar u heen wilt voor de behandeling. Op ewmagazine.nl/zorg staat een overzicht van klinieken en ziekenhuizen die veelvoorkomende behandelingen bieden en ook hoe goed zij scoren ten opzichte van elkaar. En bekijk websites van zorginstellingen voor praktische informatie.

Stap 4: Na de behandeling

Kijk in uw online medisch dossier dat wordt aangeboden door de zorgverlener. Hierin staat alle informatie over de behandeling. Vraag ook naar een tevredenheidsvragenlijst om uw ervaring over de behandeling te delen met de behandelaar.

©EW

Toelichting bij jaarlijks onderzoek van *EW* en SiRM

Beste ziekenhuizen en klinieken **is een meting van de stand van zaken: wat zegt openbare informatie over de kwaliteit van zorg in ziekenhuizen en klinieken? Bureau SiRM ondersteunt *EW* bij de analyse. Kwaliteitsgegevens zijn afkomstig van Zorginstituut Nederland, informatie over wachttijden van ziekenhuischeck.nl. Om inzicht te krijgen in de financiële positie van ziekenhuizen zijn jaarverslagen onderzocht. Zelfstandige Klinieken Nederland leverde informatie over hun ZKN-keurmerk.**

De resultaten en uitgebreide toelichting staan op ewmagazine.nl/zorg.

Vanuit bureau SiRM werkten dr. Jan-Peter Heida, Emma Brocken MSc en Marie Hiemstra MSc aan het onderzoek. Voor *EW* zijn drs. Ruud Deijkers en dr. Mireille Folkerts verantwoordelijk voor de publicatie en interpretatie.

De scores van alle ziekenhuizen en klinieken uit het onderzoek zijn te vinden via: ewmagazine.nl/zorg. Of scan de QR-code.